

DİŞ HEKİMLİĞİ EĞİTİMİ SÜRECİNDE DİŞ HEKİMLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİSEL AĞIZ HİJYENİ DAVRANIŞLARINDAKİ DEĞİŞİM

Oral Hygiene Behaviour Change in Dentistry Students During Dental Education

Oya ULU¹, Işıl DOĞRUER², Uğur Altan USTA³, Can DÖRTER²

Makale Gönderilme Tarihi: 11/09/2012

Makale Kabul Tarihi: 26/09/2012

ÖZ

Amaç: Araştırmamızın amacı diş hekimliği eğitim sürecinin diş hekimliği öğrencilerinin kişisel ağız hijyeni davranışı üzerine etkisinin değerlendirilmesidir.

Gereç ve Yöntem: İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi dahilinde her sınıftan 40 olmak üzere toplam 200 öğrenciye anket yapılmış, veriler sınıflara göre yüzde olarak hesaplanmıştır. Anket formu; öğrencilerin cinsiyet, yaş, dişlerini fırçalama sıklığı, dişlerini fırçalama metotları, diş fırçalama süreleri, sabahları dişlerini fırçaladıkları zaman aralığı, akşamları dişlerini fırçaladıkları zaman aralığı, öğrencilerin diş ipi, ara yüz fırçası, kürdan, elektrikli diş fırçası, ağız duşu, gargara ve sakız gibi ağız hijyeni gereçlerini kullanımını belirleyen bilgileri içermektedir.

Bulgular: Araştırmada öğrencilerin kişisel ağız hijyeni davranışı konusunda eksikleri olduğu gözlemlenmiştir.

Sonuç: Araştırmanın sonuçları, eğitim sürecinin, öğrencilerin kişisel ağız hijyeni davranışına etkisinin düşük olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: *Diş hekimliği eğitimi, diş hekimliği öğrencileri, ağız hijyeni*

ABSTRACT

Purpose: The aim of this study is the numerical assessment of the effect of dental education on the dental students' attitudes over dental hygiene.

Material and Methods: At the University of Istanbul Faculty of Dentistry 200 students were given questionnaires, 40 from each class and the data was calculated in percentage. The questionnaire form was includes, students gender, age, frequency of teeth brushing, teeth brushing methods, duration of brushing your teeth, their teeth brushing time intervals, usage of the students dental floss, interdental brush, toothpick, electric toothbrush, mouth, rinse and contains the information that determines the use of tools of oral hygiene such as chewing gum.

Conclusion: In this study, it was observed that the students had deficiencies in their dental hygiene.

Results: According to the results of this study it was found that the education process had little effect on the attitude of dental hygiene.

Keywords: *Dental education, dental students, dental hygiene*

¹ İstanbul Aydın Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Diş Hastalıkları ve Tedavisi A.D.

² İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Diş Hastalıkları ve Tedavisi A.D.

³ Serbest Diş Hekimi

Giriş

Ağız ve diş sağlığı ile ilgili hastalıklar günümüzde en yaygın sağlık sorunlarının başında gelmektedir. Yaşamı boyunca insanların çoğu bu sağlık sorunlarından en az birinden etkilenmektedir. Ağız ve diş sağlığı sorunları önemli sağlık sorunları listesinde ilk sıralarda yer almaktadır (1).

Ağız ve diş sağlığı ile ilgili epidemiyolojik araştırmalar toplumumuzdaki ağız ve diş sağlığı sorununun önemini ortaya koymaktadır (2). Bu konuda alınması gereken koruyucu önlemler ve diş sağlığının önemi ve gerekliliğinin belirtilmesi ve toplumun bilinçlendirilmesi gerekir (3).

Saydam ve ark.'ın 1993 yılında yaptıkları araştırmaya göre ülkemizde insanların 100 kişiden 92'sinin çürük nedeniyle tedaviye gereksinimi vardır (4). Ülkemizde 6 yaşındaki çocukların %88'inin süt dişleri ve/veya daimi dişleri çürüktür. Süt dişlerinin tümünü değiştirmiş olarak kabul ettiğimiz 12-13 yaş grubunda bu oran %84'dür. 20-24 yaş grubunda ortalama 5.48 tedavi edilmesi gereken diş vardır. 25-29 yaş grubunda bu sayı 7'dir. 30-35 yaş grubunda çürük prevalansı %97'dir (5). Periodontal hastalıkların görülme sıklığı 10 yaşında %50 iken, ileri yaşlarda %96'ya çıkmaktadır (6).

Diş hekimlerinin, ağız hijyeni davranışı ile ilgili bilgisi ve konuyla ilgili tutumu toplumda bu davranışın gelişimi üzerine etkili olacaktır. Diş hekimliği öğrencilerinin eğitim sürecinde edindikleri ağız hijyeni bilgilerini meslek hayatı boyunca uygulamaları ve toplumun diğer kesimlerine iletmeleri gerekir.

Araştırmamızda ağız ve diş sağlığı hizmetlerini yerine getirecek olan diş hekimi adaylarının kişisel ağız hijyeni davranışları, bu konuyla ilgili bilgilerini ve eğitim sürecinin kişisel ağız hijyeni davranışları üzerine olan etkisini belirlemeyi amaçladık.

Gereç ve Yöntem

Anket çalışması İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi içerisinde yapılmıştır. Ankete birinci sınıftan beşinci sınıfa kadar olan her sınıftan 40 diş hekimliği öğrencisi olmak üzere toplam 200 öğrenci katılmış, öğrencilerin sorulara verdiği yanıtlar anket formuna kayıt edilmiştir.

Anket formu; öğrencilerin cinsiyet, yaş, dişlerini fırçalama sıklığı, dişlerini fırçalama metotları, diş fırçalama süreleri, sabahları dişlerini fırçaladıkları zaman aralığı, akşamları dişlerini fırçaladıkları zaman aralığı, öğrencilerin diş ipi, ara yüz fırçası, kürdan, elektrikli diş fırçası, ağız duşu, gargara ve sakız gibi ağız hijyeni uygulamalarının kullanımını belirleyen bilgileri içermektedir (tablo 1).

Elde edilen verilerin frekans dağılımı, yüzde oranları alınarak tüm sınıflar için hesaplanmıştır.

Tablo 1. Anket.

1. Cinsiyet	• Bayan	• Erkek		
2. Yaş			
3. Dişlerinizi ne sıklıkla fırçalarsınız?	• Günde Bir kez	• Günde İki kez	• Günde Üç kez	○ Diğer
4. Dişlerinizi ne şekilde fırçalıyorsunuz?	• Aşağı -yukarı	• Sağa -sola	• Yuvarlak	○ Diğer
5. Dişlerinizi fırçalamanız ne kadar sürüyor?	• 0-1 dakika	• 1-2 dakika	• 2-3 dakika	○ 3 dakikadan fazla
6. Sabahları dişlerinizi ne zaman fırçalıyorsunuz?	• Hiç fırçalamam	• Kalkar kalkmaz	• Kahvaltıdan önce	○ Kahvaltıdan sonra
7. Akşamları dişlerinizi ne zaman fırçalıyorsunuz?	• Hiç fırçalamam	• Yemekten önce	• Yemekten sonra	○ Yatmadan hemen önce
Ağız hijyeninizi sağlamak için aşağıdakilerden hangilerini kullanıyorsunuz?				
○ Diş ipi				
○ Ara yüz fırçası				
○ Kürdan				
○ Elektrikli diş fırçası				
○ Ağız duşu				
○ Gargara				
○ Ağız temizleme solüsyonu				
○ Sakız				
Bu soruda ağız hijyeni durumunuzu kendi görüşleriniz doğrultusunda skorlamanız istenmektedir.				
○ Çok iyi	○ İyi	○ Normal	○ Kötü	○ Çok kötü

Bulgular

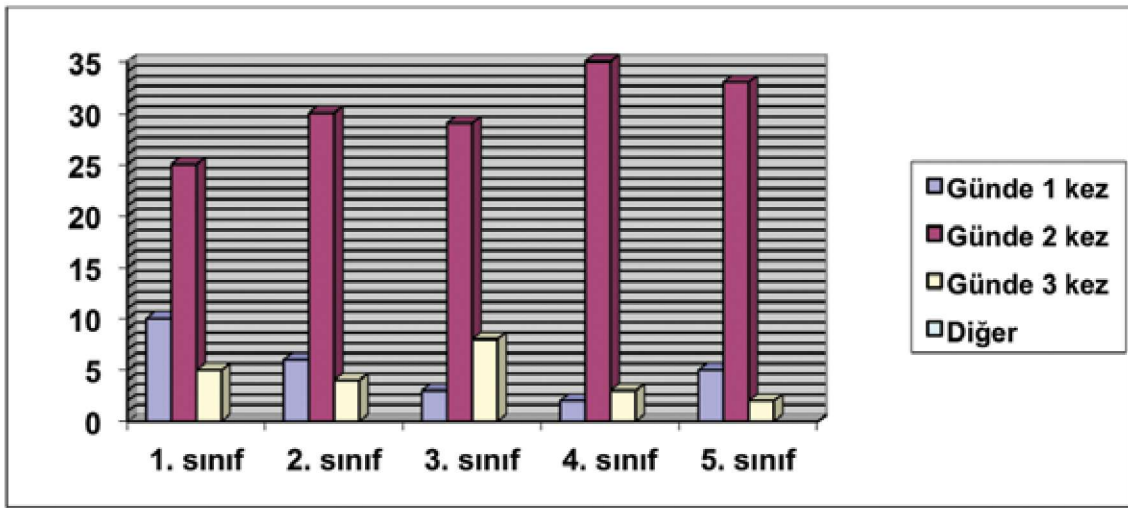
Araştırmamızda yaptığımız ankete 113'ü kadın, 87'si erkek olmak üzere toplam 200 (tablo 2) diş hekimliği fakültesi öğrencisi katılmıştır. Katılanların yaşına bakıldığında yoğunluk 18- 24 yaşları arasındadır.

Tablo 2. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerinin dağılımı.

	Kadın	Erkek
1. sınıf	19(%47,5)	21(%52,5)
2. sınıf	25(%62,5)	15(%37,5)
3. sınıf	27(%67,5)	13(%32,5)
4. sınıf	22(%55)	18(%45)
5. sınıf	20(%50)	20(%50)

Öğrencilere diş fırçalama sıklığını araştırdığımız soruya öğrencilerin %76'sı günde iki kez, %11,5'i günde bir kez, %11'i günde üç kez cevabını vermiştir. Sınıflara göre dağılıma baktığımızda; 1. sınıf öğrencilerinin %25'i günde bir kez, %62,5'i günde iki kez, %12,5'i günde üç kez cevabını vermiştir. 2. sınıf öğrencilerinin %15'i günde bir kez, %70'i günde iki kez,

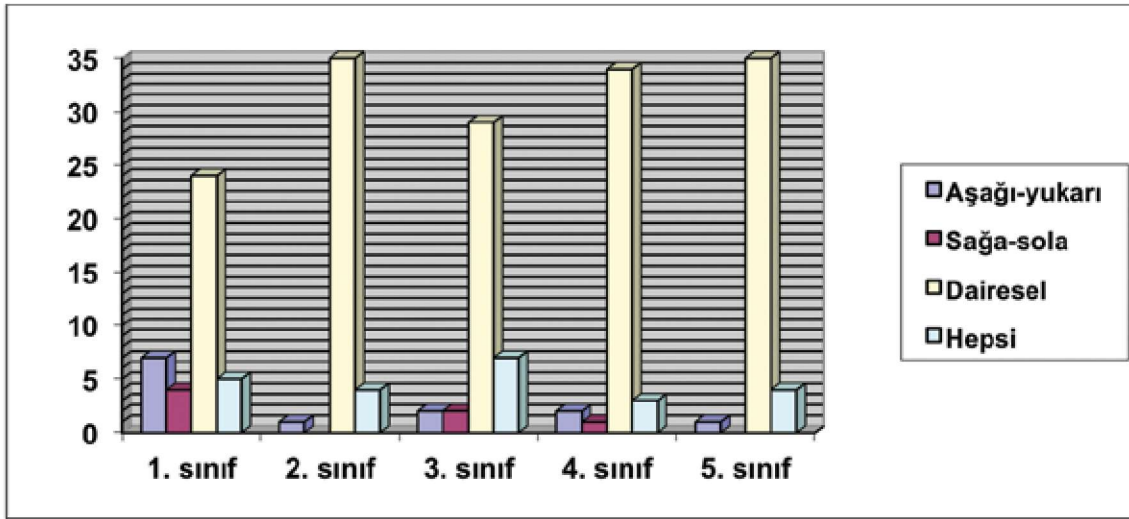
%10'u günde üç kez cevabını vermiştir. 3. sınıf öğrencilerinin %7,5'i günde bir kez, %67,5'i günde iki kez, %20'si günde üç kez cevabını vermiştir. 4. sınıf öğrencilerinin %5'i günde bir kez, %87,5'i günde iki kez, %7,5'i günde üç kez cevabını vermiştir. 5. sınıf öğrencilerinin %12,5'i günde bir kez, %82,5'i günde iki kez, %5'i günde üç kez cevabını vermiştir (şekil 1).

Şekil 1. Öğrencilerin dişlerini fırçalama sıklığı.

Öğrencilere dişlerini ne şekilde fırçaladıklarını sorduğumuz soruya; öğrencilerin % 78,5'i dairesel, %6,5'i aşağı yukarı, %3,5'i sağa sola, %8'i hepsi cevabı vermiştir. Sınıflara göre dağılıma baktığımızda; 1. sınıf öğrencilerinin %17,5'i aşağı yukarı, %10'u sağa sola, %60'i dairesel, %7,5'i hepsi cevabı vermiştir. 2. sınıf öğrencilerinin %2,5'i aşağı yukarı, %87,5'i dairesel, %2,5'i hepsi cevabı vermiştir. 3. sınıf öğrencilerinin %5'i aşağı yukarı, %5'i sağa sola, %72,5'i dairesel, %15'i hepsi cevabı vermiştir. 4. sınıf öğrencilerinin %5'i aşağı yukarı, %2,5'i sağa sola, %85'i dairesel, %7,5'i hepsi cevabı vermiştir. 5. sınıf öğrencilerinin %2,5'i aşağı yukarı, %87,5'i

dairesel, %7,5'i hepsi cevabı vermiştir (şekil 2). Bu dağılımın dışında iki birinci sınıf öğrencisi, bir ikinci sınıf öğrencisi, bir üçüncü sınıf öğrencisi karışık; iki ikinci sınıf öğrencisi süpürme, bir beşinci sınıf öğrencisi aşağı yukarı ve dairesel cevapları vermiştir.

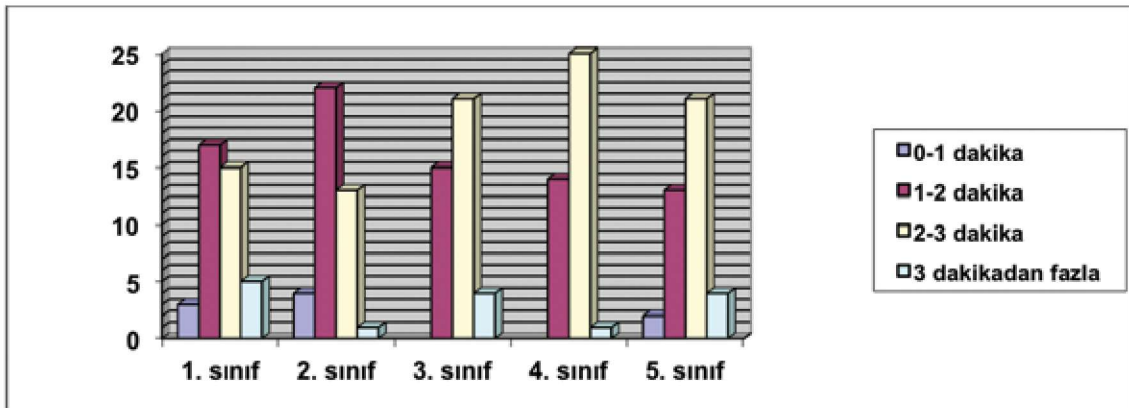

Şekil 2. Öğrencilerin dişlerini fırçalama metodları.

Öğrencilerin %47,5'i 2-3 dakika, %40,5'i 1-2 dakika, %7,5'i 3 dakikadan fazla, %4,5'i 0-1 dakika süreyle dişlerini fırçaladıklarını belirtmişlerdir. Sınıflara göre dağılıma baktığımızda; 1. sınıf öğrencilerinin %7,5'i 0-1 dakika, %42,5'i 1-2 dakika, %37,5'i 2-3 dakika, %12,5'i 3 dakikadan fazla süreyle dişlerini fırçaladıklarını belirtmişlerdir. 2. sınıf öğrencilerinin %10'u 0-1 dakika, %55'i 1-2 dakika, %32,5'i 2-3 dakika, %2,5'i 3 dakikadan fazla süreyle dişlerini fırçaladık-

larını belirtmişlerdir. 3. sınıf öğrencilerinin %37,5'i 1-2 dakika, %52,5'i 2-3 dakika, %10'u 3 dakikadan fazla süreyle dişlerini fırçaladıklarını belirtmişlerdir. 4. sınıf öğrencilerinin %35'i 1-2 dakika, %52,5'i 2-3 dakika, %2,5'i 3 dakikadan fazla süreyle dişlerini fırçaladıklarını belirtmişlerdir.

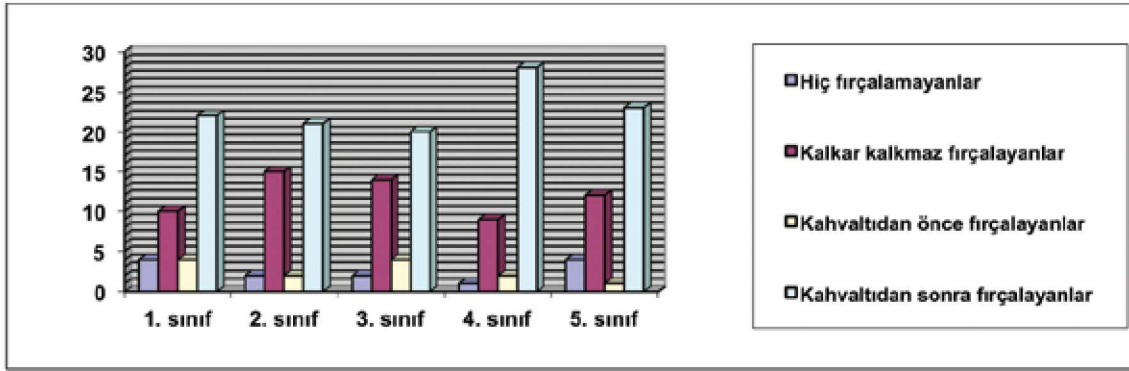
5. sınıf öğrencilerinin %5'i 0-1 dakika, %32,5'i 1-2 dakika, %52,5'i 2-3 dakika, %10'u 3 dakikadan fazla süreyle dişlerini fırçaladıklarını belirtmişlerdir (şekil 3).

Şekil 3. Öğrencilerin diş fırçalama süreleri.

Öğrencilere sabahları dişlerini ne zaman fırçaladıklarını sordüğümüzde öğrencilerin %57'si kahvaltıdan sonra, %30'u kalkar kalkmaz, %6,5'i kahvaltıdan önce diş fırçaladıklarını, %6,5'i sabahları hiç diş fırçalamadığını belirtmiştir. Sınıflara göre dağılıma baktığımızda; 1. sınıf öğrencilerinin %10'u sabahları hiç diş fırçalamadığını, %25'i kalkar kalkmaz, %10'u kahvaltıdan önce, %55'i kahvaltıdan sonra diş fırçaladıklarını belirtmiştir. 2. sınıf öğrencilerinin %5'i sabahları hiç diş fırçalamadığını, %37,5'i kalkar kalkmaz, %5'i kahvaltıdan önce, %52,5'i kahvaltıdan sonra diş fırçaladıklarını

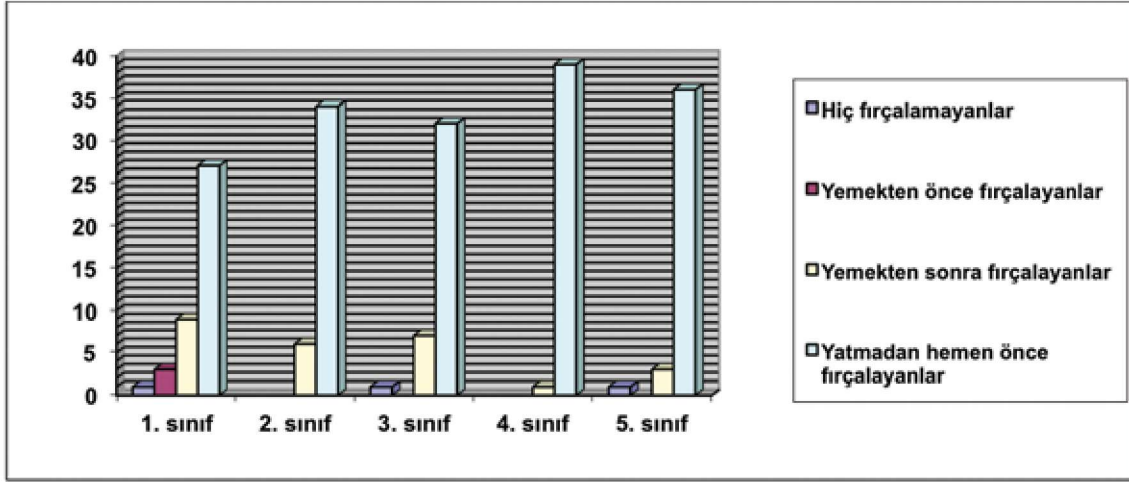
belirtmiştir. 3. sınıf öğrencilerinin %5'i sabahları hiç diş fırçalamadığını, %35'i kalkar kalkmaz, %10'u kahvaltıdan önce, %50'si kahvaltıdan sonra diş fırçaladıklarını belirtmiştir. 4. sınıf öğrencilerinin %2,5'i sabahları hiç diş fırçalamadığını, %22,5'i kalkar kalkmaz, %5'i kahvaltıdan önce, %70'si kahvaltıdan sonra diş fırçaladıklarını belirtmiştir. 5. sınıf öğrencilerinin %10'u sabahları hiç diş fırçalamadığını, %30'i kalkar kalkmaz, %2,5'i kahvaltıdan önce, %57,5'si kahvaltıdan sonra diş fırçaladıklarını belirtmiştir (şekil 4).

Şekil 4. Öğrencilerin sabahları dişlerini fırçaladıkları zaman aralığı.

Öğrencilere akşamları dişlerini ne zaman fırçaladıklarını sordüğümüz soruya; öğrencilerin %84'ü yatmadan hemen önce, %13'ü yemekten sonra, %1,5'i yemekten önce diş fırçaladıklarını, %1,5'i akşamları hiç diş fırçalamadığını belirtmiştir. Sınıflara göre dağılıma baktığımızda; 1. sınıf öğrencilerinin %2,5'i akşamları hiç diş fırçalamadığını, %7,5'i yemekten önce, %22,5'i yemekten sonra, %67,5'i yatmadan hemen önce diş fırçaladıklarını belirtmiştir. 2. sınıf öğrencilerinin %15'i yemekten sonra, %85'i yatmadan hemen önce diş fırçaladıklarını belirtmiştir. 3. sınıf öğrencilerinin %2,5'i akşamları hiç diş fırçalamadığını, %17,5'i

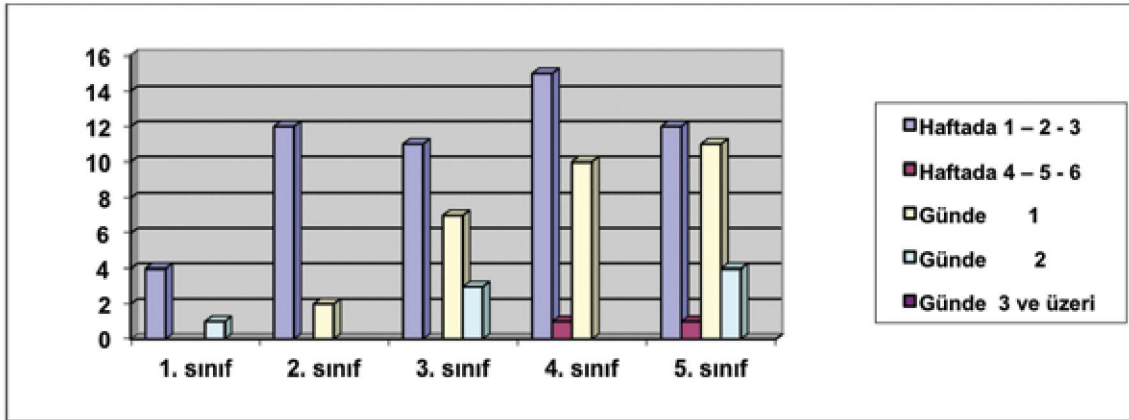
yemekten sonra, %80'i yatmadan hemen önce diş fırçaladıklarını belirtmiştir. 4. sınıf öğrencilerinin %2,5'i yemekten sonra, %97,5'i yatmadan hemen önce diş fırçaladıklarını belirtmiştir. 5. sınıf öğrencilerinin %2,5'i akşamları hiç diş fırçalamadığını, %7,5'i yemekten sonra, %90'ı yatmadan hemen önce diş fırçaladıklarını belirtmiştir (şekil 5).

Şekil 5. Öğrencilerin akşamları dişlerini fırçaladıkları zaman aralığı.

Araştırmamıza göre 1. sınıf öğrencilerinin %10'u haftada 1-3 defa, %2,5'i günde 2 defa diş ipi kullanmaktadır. 2. sınıf öğrencilerinin %30'u haftada 1-3 defa, %5'i günde 1 defa diş ipi kullanmaktadır. 3. sınıf öğrencilerinin %27,5'i haftada 1-3 defa, %17,5'i günde 1 defa, %7,5'i günde 2 defa diş ipi kullanmak-

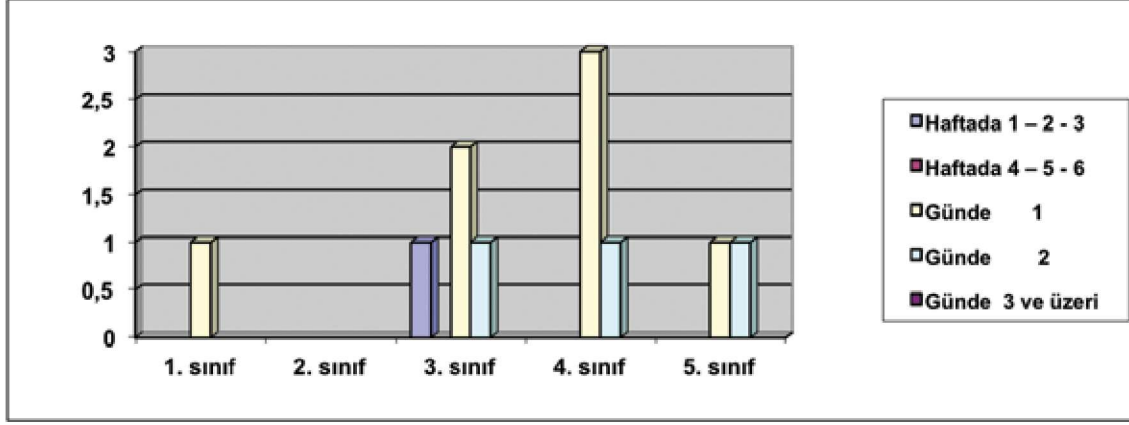
tadır. 4. sınıf öğrencilerinin %37,5'i haftada 1-3 defa, %2,5'i haftada 3-5 defa, %25'i günde 1 defa diş ipi kullanmaktadır. 5. sınıf öğrencilerinin %30'u haftada 1-3 defa, %2,5'i haftada 3-5 defa, %27,5'i günde 1 defa, %10'u günde 2 defa diş ipi kullanmaktadır (şekil 6).

Şekil 6. Diş ipi kullanımı.

Araştırmamıza göre 1. sınıf öğrencilerinin %2,5'i günde 1 defa ara yüz fırçası kullanmaktadır. Hiçbir 2. sınıf öğrencisi ara yüz fırçası kullanmamaktadır. 3. sınıf öğrencilerinin %2,5'i haftada 1-2-3 defa, %5'i günde 1 defa, %2,5'i günde 2 defa ara yüz fırçası

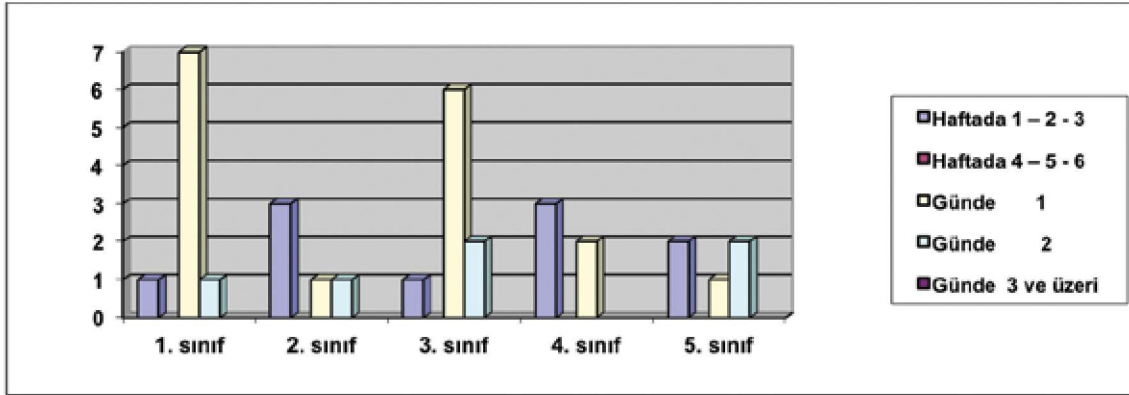
kullanmaktadır. 4. sınıf öğrencilerinin %7,5'i günde 1 defa, %2,5'i günde 2 defa ara yüz fırçası kullanmaktadır. 5. sınıf öğrencilerinin %2,5'i günde 1 defa, %2,5'i günde 2 defa ara yüz fırçası kullanmaktadır (şekil 7).

Şekil 7. Ara yüz fırçası kullanımı.

Araştırmamıza göre 1. sınıf öğrencilerinin %2,5'i haftada 1-3 defa, %17,5'i günde 1 defa, %2,5'i günde 2 defa kurdan kullanmaktadır. 2. sınıf öğrencilerinin %7,5'i haftada 1-3 defa, %2,5'i günde 1 defa, %2,5'i günde 2 defa kurdan kullanmaktadır. 3. sınıf öğrencilerinin %2,5'i haftada 1-3 defa, %15'i

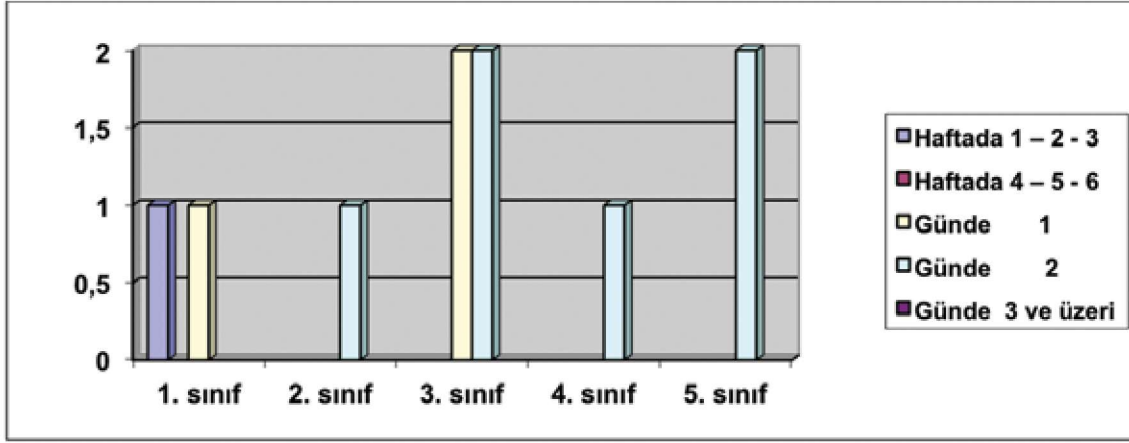
günde 1 defa, %5'i günde 2 defa kurdan kullanmaktadır. 4. sınıf öğrencilerinin %7,5'i haftada 1-3 defa, %5'i günde 1 defa kurdan kullanmaktadır. 5. sınıf öğrencilerinin %5'i haftada 1-3 defa, %2,5'i günde 1 defa, %5'i günde 2 defa kurdan kullanmaktadır (şekil 8).

Şekil 8. Kurdan kullanımı.

Araştırmamıza göre 1. sınıf öğrencilerinin %2,5'i haftada 1-3 defa, %2,5'i günde 1 defa elektrikli diş fırçası kullanmaktadır. 2. sınıf öğrencilerinin %2,5'i günde 2 defa elektrikli diş fırçası kullanmaktadır. 3. sınıf öğrencilerinin %5'i günde 1 defa, %5'i günde 2 defa elektrikli diş fırçası kullanmaktadır.

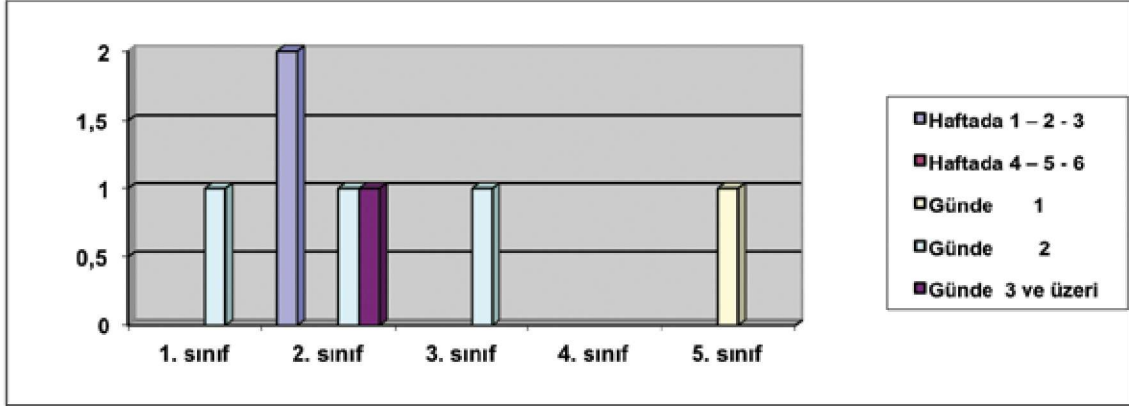
4. sınıf öğrencilerinin %2,5'i günde 2 defa elektrikli diş fırçası kullanmaktadır. 5. sınıf öğrencilerinin %5'i günde 2 defa elektrikli diş fırçası kullanmaktadır (şekil 9).

Şekil 9. Elektrikli diş fırçası kullanımı.

Araştırmamıza göre 1. sınıf öğrencilerinin %2,5'i günde 2 defa, 2. sınıf öğrencilerinin %5'i haftada 1-3 defa, %2,5'i günde 2 defa, %2,5'i günde 3 ve üzeri defa ağız duşu kullanmaktadır. 3. sınıf öğrencilerinin %2,5'i

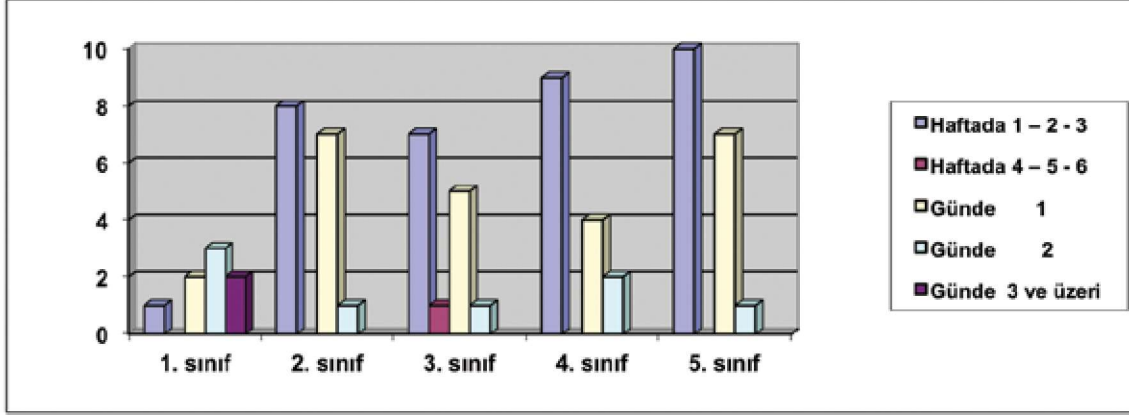
günde 2 defa ağız duşu kullanmaktadır. Hiçbir 4. sınıf öğrencisi ağız duşu kullanmamaktadır. 5. sınıf öğrencilerinin %2,5'i günde 1 defa ağız duşu kullanmaktadır (şekil 10).

Şekil 10. Ağız duşu kullanımı.

Araştırmamıza göre 1. sınıf öğrencilerinin %2,5'i haftada 1-2-3 defa, %5'i günde 1 defa, %7,5'i günde 2 defa, %2,5'i günde 3 ve üzeri defa gargara kullanmaktadır. 2. sınıf öğrencilerinin %20'si haftada 1-2-3 defa, %17,5'i günde 1 defa, %2,5'i günde 2 defa gargara kullanmaktadır. 3. sınıf öğrencilerinin %17,5'i haftada 1-2-3 defa, %2,5'i

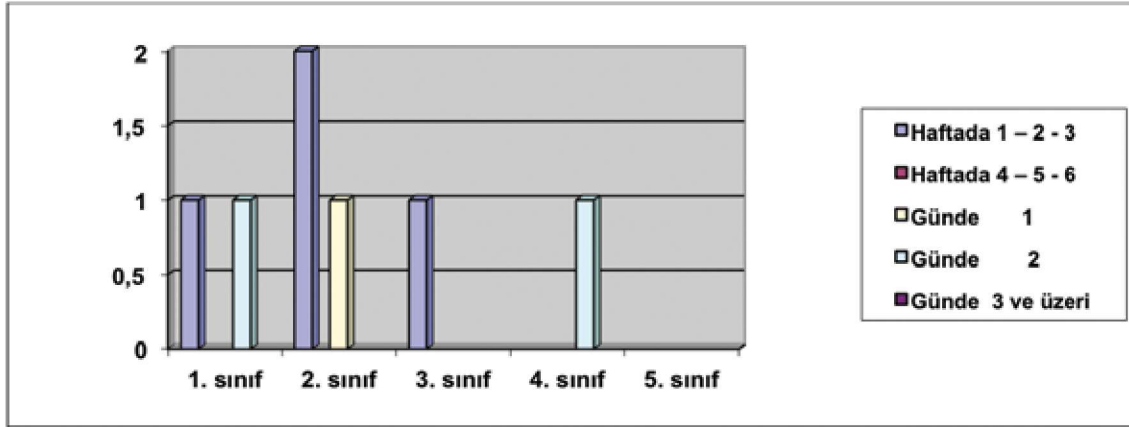
haftada 4-5-6 defa, %12,5'i günde 1 defa, %2,5'i günde 2 defa gargara kullanmaktadır. 4. sınıf öğrencilerinin %22,5'i haftada 1-2-3 defa, %10'u günde 1 defa, %5'i günde 2 defa gargara kullanmaktadır. 5. sınıf öğrencilerinin %25'i haftada 1-2-3 defa, %17,5'i günde 1 defa, %2,5'i günde 2 defa gargara kullanmaktadır (şekil 11).

Şekil 11. Gargara kullanımı.

Araştırmamıza göre 1. sınıf öğrencilerinin %2,5'i haftada 1-2-3 defa, %2,5'i günde 2 defa ağız temizleme solüsyonu kullanıyor. 2. sınıf öğrencilerinin %5'i haftada 1-2-3 defa, %2,5'i günde 1 defa ağız temizleme solüsyonu kullanıyor. 3. sınıf öğrencilerinin %2,5'i haftada 1-2-3 defa ağız temizleme solüsyonu kullanıyor. 4. sınıf öğrencilerinin

%2,5'i günde 2 defa ağız temizleme solüsyonu kullanmaktadır (şekil 12). Hiçbir 5. sınıf öğrencisi ağız temizleme solüsyonu kullanmadığı saptanmıştır.

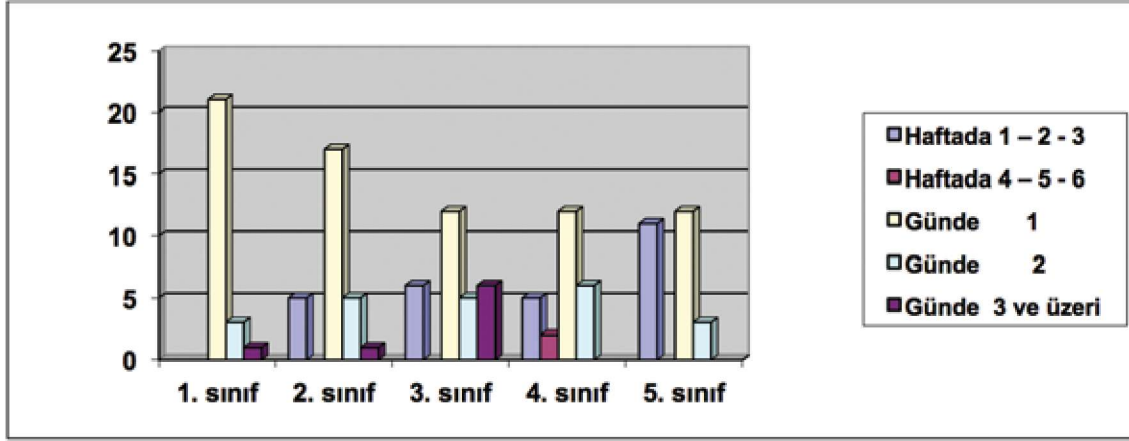

Şekil 12. Ağız temizleme solüsyonu kullanımı.

Araştırmamıza göre 1. sınıf öğrencilerinin %52,5'i günde 1 defa, %7,5'i günde 2 defa, %2,5'i günde 3 ve üzeri defa sakız kullanıyor. 2. sınıf öğrencilerinin %12,5'i haftada 1-2-3 defa, %42,5'i günde 1 defa, %12,5'i günde 2 defa, %2,5'i günde 3 ve

üzeri defa sakız kullanıyor. 3. sınıf öğrencilerinin %15'i haftada 1-2-3 defa, %30'u günde 1 defa, %12,5'i günde 2 defa, %15'i günde 3 ve üzeri defa sakız kullanıyor. 4. sınıf öğrencilerinin %12,5'i haftada 1-2-3 defa, %5'i haftada 4-5-6 defa, %30'u günde

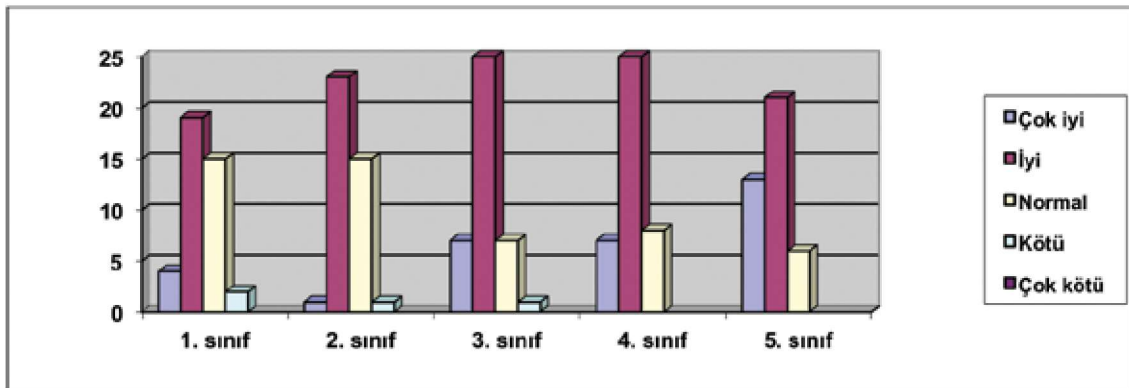
1 defa, %15'i günde 2 defa sakız kullanıyor. 5. sınıf öğrencilerinin %27,5'i haftada 1-2-3 defa, %30'u günde 1 defa, %7,5'i günde 2 defa sakız kullanmaktadır (Şekil 13).

Şekil 13. Sakız kullanımı.

Araştırmamıza göre 1. sınıf öğrencilerinin %10'u dişlerinin temizliğinin çok iyi, %47,5'i iyi, %37,5'i normal, %5'i kötü olduğunu düşünüyor. 2. sınıf öğrencilerinin %2,5'i dişlerinin temizliğinin çok iyi, %57,5'i iyi, %37,5'i normal, %2,5'i kötü olduğunu düşünüyor. 3. sınıf öğrencilerinin %7,5'i dişlerinin temizliğinin çok iyi,

%62,5'i iyi, %17,5'i normal, %2,5'i kötü olduğunu düşünüyor. 4. sınıf öğrencilerinin %17,5'i dişlerinin temizliğinin çok iyi, %62,5'i iyi, %20'si normal olduğunu düşünüyor. 5. sınıf öğrencilerinin %32,5'i dişlerinin temizliğinin çok iyi, %52,5'i iyi, %15'i normal olduğunu düşünüyor (şekil 14).

Şekil 14. Öğrencilerin ağız hijyeninin değerlendirilmesi.

Tartışma

Diş hekimlerinin önemli bir görevi ağız ve diş sağlığı ile ilgili problemleri nasıl

aşacağı konusunda topluma yol gösterici olmaktır. Bunu iyi bir şekilde yapabilmek için öncelikle ağız ve diş sağlığı konusuyla ilgili yeterli bilgiye ve gerekli tutuma sahip

olmaları gerekmektedir. Araştırmamız İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'nde öğrencilerin bilgi durumu ve tutumunu incelemeyi amaçlamıştır.

Araştırmamıza göre öğrencilerin %76'sı günde iki kez, %11,5'i günde bir kez, %11'i günde üç kez dişlerini fırçalamaktadır. Bu sonucun yeterli olduğunu düşünmekteyiz.

Öğrencilerden bazılarının diş fırçalama metotları, metotların isimleri ve uygulama şekilleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını düşünerek diş fırçalama metotlarını "aşağı-yukarı", "sağa-sola" ve "dairesele" olarak adlandırdık. Dairesel diş fırçalama metodunun diğer metotlara göre daha doğru olduğunu düşünmekteyiz. 1. sınıf öğrencilerinin dairesel cevabını verme oranı diğer sınıflardan düşük olduğu gözlenmiştir. Bu sonuca dayanarak öğrencilerin diş fırçalama metodunu eğitim sürecinde öğrendiğini düşünmekteyiz.

Öğrencilere sabahları dişlerini ne zaman fırçaladıklarını sorduğumuzda öğrencilerin %57'si kahvaltıdan sonra, %30'u kalkar kalkmaz, %6,5'i kahvaltıdan önce diş fırçaladıklarını, %6,5'i sabahları hiç diş fırçalamadığını belirtmiştir.

Sınıfın ilerlemesine orantılı olarak diş ipi kullanımının arttığı görülmektedir. Bu da diş hekimliği eğitim sürecinin ara yüz temizliğine verilen önemi arttırdığını düşündürmektedir.

Elde edilen bulgulara bakarak 1. sınıf öğrencilerinin kişisel ağız hijyeni davranışlarının ve konuyla ilgili bilgi durumlarının diğer sınıflara göre daha kötü olduğunu düşünmekteyiz. Bu duruma dayanarak diş hekimliği öğrencilerinin kişisel ağız hijyeni davranışlarının 1. sınıftan sonra geliştiğini düşünmekteyiz.

Gömeç ve arkadaşlarının 2010 yılında yaptıkları çalışmada, ara yüz fırçası kullanımında, ağız hijyeni eğitimi almış grup

ile ağız hijyeni eğitimi almamış gruba arasında büyük bir fark olduğu görülmüştür. Bizim çalışmamızda da sınıf yükseldikçe alınan eğitim neticesinde ara yüz fırçası kullanımının arttığı tespit edilmiştir (7).

Dörter ve arkadaşlarının 2010 yılında yaptıkları çalışmada mikro titreşimli diş fırçası çoğu bölgede en yüksek plak kaldırma etkinliğini gösterdiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin eğitimleri süresince bu bilgileri edinmeleri ve günlük yaşamlarında uygulamaları nedeni ile sınıf artışı ile beraber elektrikli diş fırçası kullanımının artış gösterdiği tespit edilmiştir (8).

Neeraja ve arkadaşlarının 2011 yılında yaptıkları çalışmada, Hindistan'daki diş hekimliği fakültesinde okuyan öğrencilerin ağız hijyen alışkanlıklarındaki değişiklikleri araştırmışlardır. Hiroşima üniversitesinde hazırlanmış olan özel bir anketi (HU-DBİ) 250 öğrenciye uygulamışlardır. Bu araştırmaya göre öğrencilerin dişlerini günde 2 kez fırçalama alışkanlığının artışı anlamlı düzeyde artmaktadır. Bizim de çalışmamızda benzer şekilde fırçalama alışkanlığı düzenli hale gelmesi yıllar içerisinde artış göstermektedir. Diş ağrısı olmadan da diş hekimine gitme alışkanlığı, diş fırçalamaya daha çok zaman harcanması, kötü ağız kokusu endişesi ve gargara kullanımı bu çalışma sonuçlarına göre eğitimin ilerleyen yıllarında artmaktadır (9).

Gömeç ve arkadaşlarının 2010 yılında yaptıkları çalışmada, ağız gargarası kullanımının eğitim düzeyi yükseldikçe arttığı tespit edilmiştir. Bizim çalışmamızda gargara kullanımının sınıf arttıkça artış gösterdiği tespit edilmiştir (10).

Al-Omari ve arkadaşlarının 2005 yılında yaptıkları çalışmada diş hekimliği öğrencilerinin diş eti kanama oranları; Avusturalya'da %6, Finlandiya'da %45, Japonya'da %25 olduğu söylenmiştir (11). Biz çalışmamızda

diş eti kanamasına bakmamamıza rağmen fırçalama alışkanlığı, beslenme düzeni gargara diş ipi kullanım oranları değerlendirildiğinde bizim ölçümlerimize göre de diş eti kanama oranının %10' unun üstüne çıkmayacağı düşüncesindeyiz. Bir çok çalışmada da görüldüğü üzere diş hekimliği eğitimiyle ağız hijyen alışkanlıkları ve dolayısıyla ağız hijyeni gelişmektedir (12,13,14,15). Bu ağız hijyeni gelişimi bireyin diş hekimliği eğitiminin artmasıyla paralel olmaktadır (16).

Yıldız ve Doğan'ın yaptıkları çalışmada prelinik ve klinikte çalışmaya başlayan öğrencilerin ağız hijyen alışkanlıklarındaki değişimleri HU-DBİ indeksi kullanarak karşılaştırmışlardır. 7 soru daha ekledikleri bu testi 1022 öğrenciye uygulamışlardır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre prelinik öğrencileri, klinik öğrencilerine nazaran, sert diş fırçası kullandıklarında diş etlerinin daha çok kanadığı konusunda endişeli durumdadır. Ayrıca klinik öğrencileri dişlerini çok daha dikkatli kurallara uygun bir şekilde fırçalamaktadırlar (17).

Sonuç

Öğrencilerin kişisel ağız hijyeni davranışı konusuna yeterli önemi verdikleri, ancak verilen önemin eğitim sürecinde sınıf yükseldikçe artış gösterdiği tespit edilmiştir.

Öğrencilerin diş fırçalama sıklığının yeterli olduğu, diş fırçalama metodunun genel olarak bilindiği ve diş fırçalama sürelerinin yeterli olduğu belirlenmiştir. Ancak ara yüz temizliğine verilen önemin düşük olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin kendi ağız hijyeni değerlendirdiklerinde, dişlerinin temizliğinin iyi olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir.

KAYNAKLAR

1. Sungur T., Yumuturuğ S. Hijyen koruyucu hekimlik. Ankara: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, 1980, s.215-22.
2. Usmen E. Ankara ve köylerindeki ilkökul çocuklarında diş çürüğü sıklığı ve bunu etkileyen faktörler. İÜ Diş Hek Fak Derg, 1971; 5: 84-90.
3. Gülhan A., Sandallı N., Uz M., Özkan S. Ailenin çocuğun diş-ağız sağlığı üzerindeki etkilerinin araştırılması. İÜ Diş Hek Fak Derg, 1982; 18: 170-73.
4. Saydam G., Oktay İ., Möller I. Türkiye'de ağız sağlığı durum analizi. TDB Dergisi, 1993; 23: 3.
5. TC. Sağlık Bakanlığı. Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönerge. Ankara: Sağlık Bakanlığı, 2001.
6. Çalışkan D, Yaşar F, Tunçbilek A. A.Ü.T.F. 9-10 s0emestr öğrencilerinin ağız ve diş sağlığı konusunda bilgi düzeyleri. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası 2002; 55: 137-142.
7. Gömeç Y., Soltani S., Yaman B. Toplumumuzda ara yüz fırçası kullanım sıklığı. İÜ Diş Hek Fak Derg, 2010; 44(2): 103-13.
8. Dörter C., Şeker O., Yaman BC., Efes BG., Gömeç Y., Çınar A., Koray F. Mikro titreşimli diş fırçasının plak kaldırmada etkinliğinin in vivo değerlendirilmesi. İÜ Diş Hek Fak Derg, 2010; 44(2): 81-87.
9. Neerajaa R., Kayalvizhia G., Sangeetha P. Oral health attitudes and behavior among a group of dental students in Bangalore. India Eur J Dent, 2011; 5(2): 163-67.
10. Gömeç Y., Öncü B., Yaman B. Toplumumuzda ağız gargaralarının kullanım sıklığı. İÜ Diş Hek Fak Derg, 2010; 44(2): 115-24.
11. Al- Omari QD., Hamasha AA. Gender-specific oral health attitudes and be-

havior among dental students in Jordan. *J Contemp Dent Pract*, 2005; 6: 107-14.

12. Kawamura M., Spadafora A., Kim KJ., Komabayashi T. Comparison of United States and Korean dental hygiene students using Hiroshima University-Dental Behavioral Inventory (HU-DBI). *Int Dent J*, 2002; 52: 156-62.

13. Kawamura M., Iwamoto Y., Wright FA. A comparison of self-reported dental attitudes and behavior between selected Japanese and Australian students. *J Dent Educ*, 1997; 61: 354-60.

14. Al-Wahadni AM., Al-Omiri MK., Kawamura M. Differences in self reported oral health behavior between dental students and dental technology/dental hygiene students in Jordan. *J Oral Sci*, 2004; 46: 191-97.

15. Nusair KB., Alomari Q., Said K. Dental health attitudes and behavior among dental students in Jordan. *Community Dent Health*, 2006; 23: 147-51.

16. Cortes FJ., Nevot C., Ramon JM., Cuenca E. The evolution of dental health in dental students at the University of Barcelona. *J Dent Educ*, 2002; 66: 1203-08.

17. Yildiz S., Dogan B. Self reported dental health attitudes and behaviour of dental students in Turkey. *Eur J Dent*, 2011; 5: 253-59.

Yazışma Adresi:

Oya ULU

İstanbul Aydın Üniversitesi

Diş Hekimliği Fakültesi

Diş Hastalıkları ve Tedavisi A.D.

Tel: 444 83 47

E-mail: oyaulu@aydin.edu.tr